

"...

II- Cumhuriyet Savcısının gerekçesi özeti :

Memurun Muhakematı hakkındaki Kanunun tümünün, 5442 sayılı Kanunun 58., 60., 61. ve 64., 657 sayılı Kanunun 27. ve 624 sayılı Kanunun 14/f. maddelerinin Anayasa'ya aykırı olduğu yolunda Cumhuriyet Savcısınca ileri sürülen ve aynı gerekçe gösterilmemesinden mahkemece de benimsendiği anlaşılan gerekçe özet olarak şöyledir :

1- Sanık öğretmenler hakkında, toplu olarak görevi terketmek eyleminden, suçu görevleri sırasında işledikleri iddia edildiği için, idarî soruşturma yapılarak Memurin Muhakematı hakkındaki Kanuna göre ilçe idare Kurulunca lüzumu muhakeme karar verilmiş ve böylece ortaya bu ceza davası çıkmıştır.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanuna göre ceza davası açmak yetkisi ilk soruşturmaya bağlı olmayan suçlarda iddianame ile Cumhuriyet Savcılığına, ile soruşturmaya bağlı suçlarda son soruşturmanın açılması karar ile sorgu hâkimlerine, şahsî dava konusu suçlarda şahsî dava dilekçesi ile davacıya tanınmıştır. İlçe İdare Kurullarının ceza mahkemelerinde dava açmak yetkisi Anayasa ile düzenlenmiş değildir. Bu yetkiyi Memurin Muhakematı hakkındaki Kanun vermektedir.

İlçe idare kurulları 5442 sayılı İl idaresi Kanununun 58. maddesine göre kaymakamın başkanlığında tahrirat kâtibi, malmüdürü, hükümet hekimi, millî eğitim memuru ve veterinerden oluşur. Yine aynı kanunun 27. maddesine göre bakanlıkların kuruluş kanunları uyarınca ilçede lüzumu kadar Teşkilatı bulunur. Bu teşkilât, adlî ve askeri olanlar dışında, kaymakamın emri altındadır.

Görülüyor ki idare kurulları hâkim niteliğinden yoksun kimselerden oluşmaktadır. Oysa Anayasa Mahkemesi başkâtipleri sorgu hâkimine ve Cumhuriyet Savcısına vekâlet etme yetkisini veren hükümleri, başkâtiplerin hâkimlik ve savcılık teminatı bulunmadığından, iptal etmiştir.

Anayasa memurlar için yalnız disiplin kovuşturmaları bakımından 118. maddesi ile teminat tanınmıştır. Memurların görevleri ile ilgili suçlarından dolayı soruşturma yapılmasının ve yargılama kararı verilmesinin özel kanunla düzenlenmesine ilişkin bir hüküm Anayasa'da yer almış değildir.

Anayasa'nın 32. maddesine göre hiç kimse tabîi hâkiminden başka bir merci önüne çıkarılamaz ve bir kimseyi tabîi hâkiminden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre kovuşturma yapmaya yetkili idare kurulları ise Anayasa'nın 32. maddesiyle kurulması yasaklanan olağanüstü bir merci niteliğindedir.

Eldeki davanın yürütülmesi ve sonuçlandırılması için Cumhuriyet Savcısının iddianamesi veya sorgu hâkiminin son soruşturmanın açılması karar bulunması gerekir. Ancak 11. İdaresi Kanununun 58., 60., 61. ve 64. maddeleri ve Memurin Muhakematı hakkındaki Kanun yürürlükte olduğu içindir ki bu işlem Cumhuriyet Savcıları ile sorgu hâkimlerinin yetkileri dışında kalmakta ve Anayasa ile çelişik bir durum oluşmaktadır. Şu nedenle sözü geçen kanun ve maddelerin Anayasa Mahkemesince iptali gerekir.

Esas Sayısı:1970/34

Karar Sayısı:1970/47

2- Anayasa'nın 46. ve 47. maddelerinde memurların grev haklarını yasaklayan veya kısıtlayan bir hüküm olmadığı halde 657 sayılı Yasanın 27. maddesiyle bu yasak konulmuş; 624 sayılı Yasanın 14. maddesinin f bendinde ise grev teşebbüs ve faaliyetlerini destekleyici davranışta bulunulamayacağı hükme bağlanmıştır. Böylece memur sendikaları memurların haklarını koruyamaz duruma getirilmekte; işçilerle memurlar arasında eşitlik ilkesi bozulmuş olmaktadır. Sanıkların mahkemeye verilmeleri de - boykot süreli bir grev olduğuna göre - grevin Anayasa'ya aykırı olarak yasaklanmış bulunması yüzündendir.

Sonuç : Memurin Muhakematı hakkındaki Kanun ile 5442 sayılı Kanunun 58., 60", 61. ve 64. maddeleri Anayasa'nın 16., 30. ve 32., 657 sayılı Kanunun 27. ve 624 sayılı Kanunun 14/f, maddeleri ise yine Anayasa'nın 46. ve 47. maddelerine aykırıdır."